

Sjöfartsverket
601 78 Norrköping

Synpunkter på MKB m.m. gällande Landsortsfarleden

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund, Sportfiskarna, har tagit del av MKB för Landsortsfarleden och önskar lämna synpunkter som rör delar av det framtagna underlaget. Vi vill även lyfta situationen i Stockholms skärgård i sin helhet och hur tyngre fartygstrafik kan påverka kustens strandzon.

Fartygstrafikens påverkan på kusten

Enligt en studie från SLU är idag 40 % av fiskens uppväxtplatser i Stockholms skärgård borta pga. exploatering och ytterligare 0,5 % av de orörda områdena exploateras varje år. Närmare tätorter är exploateringen ännu högre. Om det fortsätter i den här takten kommer samtliga orörda uppväxtområden vara kraftigt decimerade i närtid.

I skuggan av marinor, sjötomter och annan kustnära vattenverksamhet finns starka misstankar om att tyngre båttrafik har påverkat delar av kustzonens naturliga ekologiska funktion. Det har visat sig att svall och strömdrag reducerar markägares mark i Furusundsleden i Stockholms mellersta och norra skärgård. Dock har aldrig situationen under ytan undersökts i området. Undertecknad och skärgårdsbor vittnar dock om ett försvagat gäddbestånd och stora vassvikar (reproduktionsområden) som eroderat bort till följd av ökad båttrafik. I sådana områden får den mer långvandrande havsöringen i princip anses vara den nya toppredatorn på grundbottnarna pga. avsaknad av gädda. Man kan därigenom skönja en storskalig förändring som kan få kraftiga konsekvenser i framtida vattenkvalité och fisksamhälle med avsaknad av lokalt starka predatorer.

Livet på grundbottnarna med gammarus (kräftdjur) och andra organismer får i dagens läge anses vara svagt jämfört med opåverkade områden med samma latitud. I Furusundsleden mynnar även några vattendrag med skyddsvärda öringstammar som vid smoltstadiet snabbt behöver hitta mindre föda längs kustens strandzoner. En påverkad strandzon blir steril och ogynnsam för havsöringens bytesdjur med mindre mat och mindre tillväxt för havsöringen som följd.

Kustprovfiske mellan Södertälje hamn och Landsort 2016

Kommentarer: Ett kustprovfiske ger en översiktlig bild av hur fisksamhället ser ut i provtagningsområdet. Dock får 45 nät anses vara för få nät för att få en representativ bild av hur fisksamhället ser ut. Av rapporten att döma har inte extrapaneller använts (6,25mm och 8mm) vilket gör att skattningen av årsyngel och 1-åringar inte görs i detta provfiske. Det är i så fall beklagligt då ökad belastningen på det grunda avsnittet främst skulle påverka värlekande arters rekryteringsplatser. Att inte ta hänsyn till det inför inrättandet av ny farled bör ses som en allvarlig miss.

Sportfiskarna efterlyser information om exakt vilka nät som har använts och hur nätläggningarna beräknades.

Bottenfauna – En undersökning av bottenlevande infauna i kustvattnet innanför Landsort

Kommentarer: Det är bra att det har gjorts en undersökning av bottenfauna i området mellan Södertälje hamn och Landsort, men Sportfiskarna menar att den grundaste zonen inte har undersökts tillräckligt. Enligt rapporten har man enbart gått in på 4 meter som grundast. Vid ökad trafik skulle i första hand den grundaste zonen innanför tremeterskurvan påverkas med erosion, minskad vegetation och färre antal gammarus och andra organismer. Förslagsvis borde en kompletterande sparkprovtagning (modifierad M42) göras på den grunda zonen för att dels se arter och antal samt för att ha föredata som med enkelhet kan följas upp efter inrättandet av det nya farledsavsnittet. Dessutom bör det kompletteras med en ordentlig översyn av de lekområden för fisk som kan beröras av ökad båttrafik.

Sportfiskarna efterlyser sammantaget fler provtagningar på grunt vatten och kompletterande inventeringar av fiskens lekområden.

Landsortsfarledens påverkan på kusten och fiskbestånd

Sportfiskarna anser att sträckan från Himmerfjärden in till Södertälje hamn är den del som riskerar att förstöras mest vid inrättandet av en ny farled. Det grunda området inomskärs hyser viktiga reproduktionslokaler för fiskesamhället. Det mynnar även ett flertal viktiga åar med havsöringsreproduktion. Avsnittet från Brandalsund in till Södertälje hamn har dessutom stora likheter med Furusundsleden som omnämndes tidigare i texten. Risken finns att stora vassvikar och vegetationssamhälle påverkas kraftigt med försvagade fiskbestånd lokalt som följd. Sportfiskarna menar att utredningarna inte tar hänsyn till nuvarande situation lokalt samt eventuella följder av en ny farled. Konsekvenserna av försvagade fiskbestånd är obalans i ekosystemet, försämrad tillgång till rekreation i form av sportfiske som årligen har 2 miljoner utövare, utebliven lokal näringsverksamhet som guideverksamhet, restauranger och logi m.m.

Vi anser att Sjöfartsverket bör informera allmänheten om negativa effekter av inrättandet av farleden samt presentera förslag på kompensationsåtgärder som kommer att krävas både till följd av fysiska ingrepp såsom muddringar och till följd av nyttjandet av farleden (svall m.m. från fartyg). Ingreppet på skärgårdsavsnittet är stort och följderna kan bli kraftiga för livet under ytan, därmed finns det skäl för Sjöfartsverket att lägga särskild vikt vid frågan om lämpliga kompensationsåtgärder. Sportfiskarna bidrar gärna med synpunkter vad gäller möjligheter för kompensation. Någon form av uppföljningsprogram bör också tas fram (t ex studier av kustområden före och ett antal år efter farledens tillkommande), så att effekterna av den nya farleden dokumenteras.

För Sportfiskarna,

Christina Lindhagen
Sakkunnig vattenmiljöfrågor

John Kärki
Fiskevårdare region Mälardalen